

ZOOGDIERONDERZOEK IN ORANJEZON OP WALCHEREN EN DE INLAGEN VAN NOORD-BEVELAND

**VERSLAG VAN EEN VELDWERK GROEPKAMP
IN SAMENWERKING MET DE ZOOGDIERWERK GROEP
ZEELAND VAN 5 TOT EN MET 7 OKTOBER 2007**

J.P. Bekker

Foto's: Jan Piet Bekker (omslag)
Jan Boshamer (fig. 3)
Jan Alewijn Dijkhuizen (fig. 18)

Figuren: Jan Piet Bekker

ZOOGDIERONDERZOEK IN ORANJEZON OP WALCHEREN EN DE INLAGEN VAN NOORD-BEVELAND

**VERSLAG VAN EEN VELDWERK GROEPKAMP
IN SAMENWERKING MET DE ZOOGDIERWERK GROEP
ZEELAND VAN 5 TOT EN MET 7 OKTOBER 2007**

J.P. Bekker

Uitgave van de Zoogdierverseniging - Veldwerkgroep Zoogdierverseniging

Rapport 2010.22 van de Zoogdierverseniging
Nijmegen, (Nederland), mei 2010

ISBN: 978-90-79924-18-9

VOORWOORD

De keuze van het herfstkamp van de Zoogdierwerkgroep Zeeland (ZWZ) en de Veldwerkgroep VZZ (VWG) voor het jaar 2007, werd mede afgestemd met de Stichting VZZ. De laatste organisatie was bezig met een inventarisatie van de noordse woelmuis in geheel Nederland; plannen van een aantal kilometerhokken in het Zeeuwse werd daarom afgestemd met de ZWZ. Het duingebied aan de noordkant van Walcheren was al lang niet meer bemonsterd en het was inmiddels ook meer dan 20 jaar geleden dat de inlagen aan de noordkust van Noord-Beveland op kleine zoogdieren waren geïnventariseerd. Wat betreft het vallen onderzoek in Oranjezon was daar zelfs nog een niet bemonsterd uurhok.

De mogelijkheid om gebruik te maken van de werkschuur van het voormalig pompstation Oranjezon, tegenwoordig onder beheer van Het Zeeuwse Landschap, bracht het doel voor het jaar 2007 als vanzelfsprekend bij elkaar: Oranjezon en de inlagen van Noord-Beveland. Het sinds 2006 bestaande project van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging Walcheren, om de Eendenkooi, in beheer bij Staatsbosbeheer (SBB) en grenzend aan Oranjezon, te onderzoeken, completeerde de argumenten.

Binnen genoemde grote lijnen bepaald door de zogenaamde “witte stippen” kaarten van Zeeland van vangstgegevens en die van braakbal onderzoek (zie de figuren 1a en b).

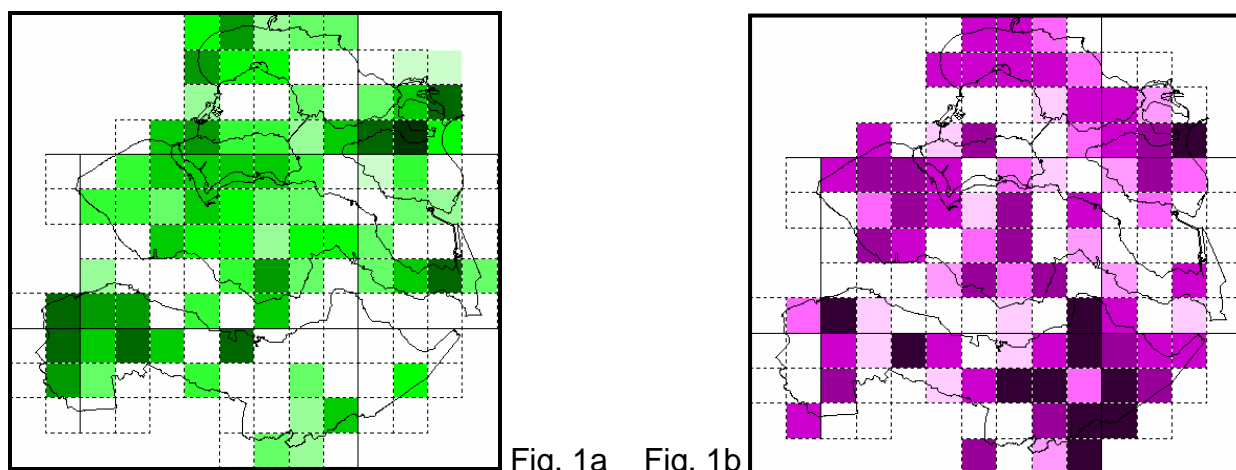

Fig. 1a Fig. 1b

Fig. 1 Verspreiding aantal zoogdiersoorten d.m.v. valvangsten (a) en aantal zoogdiersoorten d.m.v. braakballen (b); hoe donkerder de kleur, des te groter het aantal vastgestelde soorten.

SAMENVATTING

Waarnemingen van zoogdieren door de ZWZ en de VWG van 1 tot en met 7 oktober 2007 in Oranjezon op Walcheren en de inlagen van Noord-Beveland en (tabel 1).

	zichtwaarneming	doodvondst	spoor	vangst	batdetector
egel	◆	◆			
bosspitsmuis				◆	
waterspitsmuis				◆	
huisspitsmuis				◆	
watervleermuis					◆
dwergvleermuis				◆	◆
ruige dwergvleermuis					◆
gewone grootoorvleermuis				◆	
haas	◆		◆		
konijn			◆		
rosse woelmuis				◆	
veldmuis			◆	◆	
aardmuis				◆	
dwergmuis				◆	
bosmuis				◆	
bruine rat		◆			
damhert	◆		◆		
ree	◆		◆		

Tabel 1. Waargenomen zoogdiersoorten in Oranjezon op Walcheren en de inlagen van Noord-Beveland.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Inhoudsopgave	4
1. Inleiding	5
Deelnemers	5
Gebiedsomschrijving	6
Weersomstandigheden	6
2. Vleermuizen	7
3. Vangsten kleine zoogdieren	8
Locatiebeschrijvingen	9
Valvangsten	12
Doodvangsten	12
4. Overige waarnemingen	13
5. Verspreiding zoogdieren	14
6. Discussie	17
Met dank aan	18

1. INLEIDING

Van 5 tot en met 7 oktober 2007 werd een herfstkamp georganiseerd in Oranjezon op Walcheren en de inlagen van Noord-Beveland door de Zoogdier werkgroep Zeeland (ZWZ) in samenwerking met de Veldwerkgroep van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VWG-VZZ).

De activiteiten van ZWZ en de VWG-VZZ zijn geconcentreerd op het verzamelen van zoogdiergegevens. Achtereenvolgens staan in hoofdstuk 2 vleermuisgegevens, in hoofdstuk 3 de beschrijving van de valvangsten, in hoofdstuk 4 staan de overige zoogdierwaarnemingen vermeld. In hoofdstuk 5 staan enkele bijzondere waarnemingen van opvallende vogels. Tenslotte geeft hoofdstuk 6 een korte samenvatting van de verspreiding van de waargenomen zoogdiersoorten.

Deelnemers aan dit herfstkamp van de VWG-ZWZ waren:

	uitzetten	scherpzetten	controle 1	controle 2	controle 3	controle 4
Hans Bekker			♦	♦		
Jan Piet Bekker	♦	♦	♦	♦	♦	♦
Jan Boshamer				♦	♦	♦
Lucien Calle	♦	♦	♦	♦	♦	♦
Sandra Dobbelaar			♦	♦	♦	
Jan Alewijn Dijkhuizen			♦	♦	♦	♦
André Hannewijk			♦			
Nanning-Jan Honingh	♦	♦	♦	♦	♦	♦
Neeltje Huizinga		♦	♦			
Kees de Kraker			♦	♦	♦	♦
Anton van Meurs					♦	♦
Bart Noort					♦	♦
Ruben Rijk				♦		
Jeannet Rijk-Vermue				♦		
Erik Speksnijder				♦		
Jos Teeuwisse		♦	♦			
Eric Thomassen					♦	♦
John van Vliet			♦	♦		
Alex Wieland			♦			
Jeroen Willemsen		♦	♦	♦	♦	♦

Tabel 2. Participatie aan de voorbereidingen en controle activiteiten van de deelnemers van het herfstkamp in Oranjezon op Walcheren en de inlagen van Noord-Beveland.

GEBIEDSBESCHRIJVING

Oranjezon ligt aan de noordkust van Walcheren en is onderdeel van het natuurmonument de Manteling van Walcheren. Het gebied is 400 ha groot en gedurende meer dan 100 jaar is er water onttrokken voor de drinkwatervoorziening van Middelburg en Walcheren. De waterwinning vond plaats door open kanalen en bronnen. Inmiddels is de waterwinning gestopt en het oostelijke kanalenstelsel is weggegraven, waardoor een laaggelegen gebied is ontstaan dat permanent extensief wordt begraasd. De Kaalkop is een duintop die ten behoeve van kustverdediging is afgegraven, waardoor een plas is ontstaan. Het gebied wordt 1 januari 2002 beheerd door Stichting Het Zeeuwse Landschap. Ook in de Manteling van Walcheren ligt de Eendenkooi; dit gebied wordt beheerd door Staatsbosbeheer.

De noordzijde van Noord-Beveland wordt begrensd door de Oosterschelde en bestaat uit een aaneenschakeling van inlagen. Dit zijn achtereenvolgens van west naar oost: de inlagen van de Anna-Frisopolder, en verder die van de Thoornpolder, de Vlietepolder en de Nieuw- en Oud-Noord-Bevelandpolder.

WEERSOMSTANDIGHEDEN

De relevante weersomstandigheden in de periode, van 1 tot en met 7 oktober 2007 staan vermeld in fig. 2. Hierin komt naar voren dat het in de hele onderzoeksperiode betrekkelijk weinig neerslag is gevallen (alleen in de zogenaamde pre-bait periode). De temperaturen bleven, in het begin, iets beneden het gebruikelijke gemiddelde; tijdens de vangperiode zelf (5 tot en met 7 oktober) liep de gemiddelde temperatuur overdag op. De temperaturen 's nachts bleken lager te zijn. De wind was steeds matig in kracht 3, met op donderdag een zwakke wind (kracht 2). De windrichting was aanvankelijk oost noord oost, ruimde naar het noordoosten. De bewolking was aanvankelijk geheel bewolkt, en klaarde tot 6 oktober op tot een onbewolkte hemel.

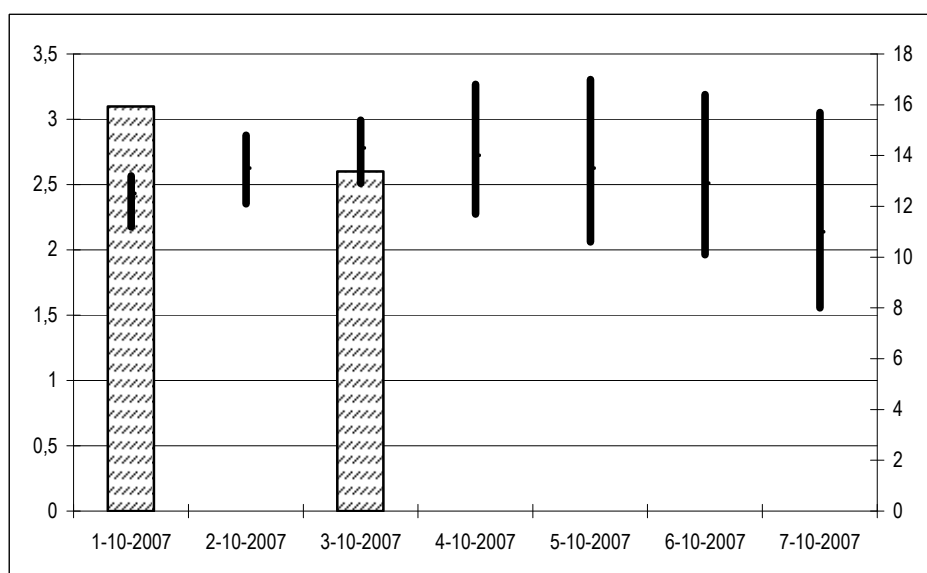

Fig. 2. Weersomstandigheden tijdens de onderzoeksperiode (1 tot en met 7 oktober 2007). Hoeveelheid neerslag in kolommen (schaalverdeling links), maximum, gemiddelde en minimum temperatuur op lijnstukken in graden Celcius (schaalverdeling rechts), zoals opgenomen in Vlissingen (bron KNMI).

2. VLEERMUIZEN

Van te voren was bij de uitnodiging kort aandacht besteed om gebruik te maken van de batdetector en het controleren van een aantal vleermuiskasten, dat kort tevoren was opgehangen.

Het inventariseren van vleermuizen tijdens herfstkampen is doorgaans een bijzaak. Met de droge onderzoeksperiode en de gemiddeld hogere temperaturen dan gebruikelijk (zie fig. 1. weersomstandigheden) werd tijdens de avondcontroles vroeg vertrokken om met de batdetector eerst op een aantal, niet gebruikelijk bezochte locaties naar vleermuizen te luisteren. Ook werd door een aantal controlegroepen vanuit de auto naar vleermuizen geluisterd. De waarnemingen staan uitgesplitst in tabel 3. In totaal werden gehoord: 5 watervleermuizen, 21 dwergvleermuizen en 4 ruige dwergvleermuizen.

Op 6 oktober werd door bijna alle deelnemers deelgenomen aan de excursie langs de recente opgehangen vleermuiskasten. Achtereenvolgens werden bezocht het Veerse Bos op Walcheren, de Schotsman en de Goudplaat op Noord Beveland en, op Schouwen-Duiveland, het steunpunt van Rijkswaterstaat te Ellemeet en het kerkhof in het centrum van Looperskapelle. Op elk van die locaties waren vijf vleermuiskasten opgehangen.

In het Veerse Bos bleek één van de kasten te zijn bezet door twee gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*); de maten hiervan staan in tabel 4.

Op de Goudplaat was een vleermuiskast bezet door een aantal gewone grootoorvleermuizen (*Plecotus auritus*). Het aantal werd geschat op ca. 30 exemplaren; deze schatting kwam tot stand na visuele inspectie en het maken van een foto (fig. 4) van de gedeeltelijk geopende vleermuiskast; voorzover mogelijk werd op deze foto de zichtbare exemplaren geteld.

Fig. 3. Grootoorvleermuizen in vleermuiskast op de Goudplaat.

3. VANGSTEN VAN KLEINE ZOOGDIEREN

Tijdens het veldonderzoek in de Kanaalzone werd gericht geprobeerd kleine zoogdieren te vangen voor nadere determinatie. Hierbij werd gebruik gemaakt van inloopvallen. De gebruikte vallen zijn van het type Longworth (190 stuks) en petflessen (70 stuks).

nr raai	X	Y	naam raai	start	stop	vallen		valnachten	eigenaar
						LW	PF		
1	27	400	Eendenkooi	5-okt	7-okt	15	10	50	SBB
2	28	401	Kaalkop	5-okt	7-okt	15		50	HZL
3	29	401	T-splitsing	5-okt	7-okt	15		50	HZL
4	30	401	Voorste dal	5-okt	7-okt	15	10	50	HZL
5	38	402	Inlaag Anna-Friso N	5-okt	7-okt	20		40	SBB
6	38	401	Inlaag Anna-Friso Z	5-okt	7-okt	20		40	SBB
7	40	401	Inlaag Thoornpolder	5-okt	7-okt	20		40	HZL
8	41	402	Inlaag Keihogte N	5-okt	7-okt	10		20	HZL
9	41	401	Inlaag Keihogte Z	5-okt	7-okt	10		20	HZL
10	41	401	Waterhoefje	5-okt	7-okt	20		40	HZL
11	42	402	Inlaag Vlietepolder	5-okt	7-okt	20		40	HZL
12	44	402	Inlaag 's Gravenhoek	5-okt	7-okt	20		40	HZL
13	45	402	Inlaag Koningsheim	5-okt	7-okt	20		40	HZL
14	46	402	Inlaag Mattemburgh	5-okt	7-okt	20		40	HZL
totaal						240	40	560	

Tabel 5. Vallocaties met de start en stopdata, de gebruikte aantallen vallen, het aantal valnachten en de eigenaar (SBB = Staatsbosbeheer, HZL = Het Zeeuwse Landschap).

Als aas werd het standaardmengsel gebruikt van pindakaas gemengd met havermout; daar werden stukjes appel aan toegevoegd. Tijdens het op scherp zetten werden meelwormen toegevoegd aan zowel de Longworth als de Pitfall vallen.

De vallen werden gezet in een min of meer logische lijn: een rand van een pad of een boszoom volgend. Voor de algemene oriëntatie naar de toegang van de betreffende raai werd een stukje rood-wit tape gehangen aan een hek of plaats om over het prikkeldraad te stappen. Om de afzonderlijke vallen gemakkelijk terug te vinden (ook 's nachts) werden ze opeenvolgend genummerd en werd in de vegetatie, zo dicht mogelijk bij de val ter herkenning van de plaats een stukje aluminiumfolie (voor 's nachts) bevestigd; na afloop van de valsessie werd dit materiaal verwijderd. De vallen werden 2 oktober uitgezet (op safe) en 5 oktober op scherp.

Een aantal van de locaties zijn tevens Hoogwater Vlucht Plaatsen; deze HVP's moeten we niet betreden van 3 uur voor hoogwater en 3 uur na hoogwater. Het tijdstip van de valcontroles moest aangepast worden en werd daarom gepland om 7.30 uur en om 20.00 uur (eerste avond) en 21.00 uur (tweede avond).

LOCATIEBESCHRIJVINGEN

1- Eendenkooi (AC: 27-400): eiken-berken-broekbos rond de pijp van eendenkooi met stekelvaren. Andere boomsoorten zijn vogelkers en lijsterbes. Naast stekelvaren staat er koningsvaren. Er is veel dood organisch materiaal. De Longworthvallen (LW): 701-715 stonden langs een van de pijpen tot vlak aan het water. De petflessen (PF): 651-660 stonden om de ca. 3 meter in het broekbos.

Fig. 4. Eendenkooi

2- Kaalkop (AC: 28-401): recente uitgegraven plas met verlandingsdendens. Langs het water uitgebreide struikgroei met duindoorn en gaspeldoorn. De Longworthvallen (LW): 1-15 stonden vlak aan het open water.

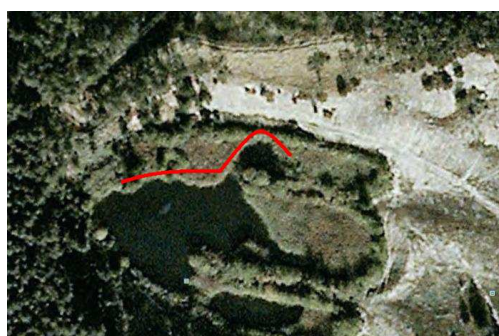

Fig. 5. Kaalkop

3- T-splitsing (AC: 29-401): Bosschage met ondergroei van iel braamstruweel, uitlopend in rand open duin en bos. In de struiklaag is uitgebreid braamstruweel aanwezig. De Longworthvallen (LW): 31-40 stonden in de bosschage; de resterende vallen (41-45) waren geplaatst langs de rand.

Fig. 6. T-splitsing

4- Voorste Dal (AC: 30-401): slootrand met varen en hoog braamstruweel en mannetjesvaren met een klein stuk oeverrand langs afwateringskanaal. De Longworthvallen (LW): 31-45 stonden in de rietstrook langs de kreek tot vlak aan het open water. De petflessen (PF): 741-750 stonden direct langs het afwateringskanaal (door de hoge grondwaterstand waren enkele van deze vallen omhooggestuwd en daardoor niet werkend).

Fig. 7. Voorste Dal

5- Inlaag Anna-Friso N (AC: 38-402): begraasde inlaag met bies en riet zoom. De Longworthvallen (LW): 221-230, 371-380 stonden in de biezenstrook langs de kreek tot vlak aan het open water.

Fig. 8. Inlaag Anna-Friso N

6- Inlaag Anna-Friso Z (AC: 38-401): begraasde inlaag met bies en riet zoom. De Longworthvallen (LW): 641-650, 741-750 stonden in de biezenstrook tot vlak aan het open water.

Fig. 9. Inlaag Anna-Friso

7- Inlaag Thoornpolder (AC: 40-401): rietruigte. De Longworthvallen (LW): 201-220 stonden in de rietruigte. De raai eindigde langs een kort gemaaid gedeelte.

Fig. 10. Inlaag Thoornpolder

8- Inlaag Keihoogte N (AC: 41-402): rand vegetatie met munt en verspreide opslag van wilg. De Longworthvallen (LW): 601-610 stonden in een min of meer rechte lijn bij de hoger uitgegroeide planten.

Fig. 11. Inlaag Keihoogte N

9- Inlaag Keihoogte Z (AC: 41-401): rand vegetatie met munt en verspreide opslag van wilg. De Longworthvallen (LW): 611-620 stonden, na een korte onderbreking t.o.v. de vorige raai, eveneens in een min of meer rechte lijn bij de hoger uitgegroeide planten.

Fig. 12. Inlaag Keihoogte Z

10- Waterhoefje (AC: 41-401): rand van plas met grazige zode van roodzwenkgras. De Longworthvallen (LW): 721-740 stonden in een kromme op ca. 1 meter van rand van zwenkgraszode.

Fig. 13. Waterhoefje

11- Inlaag Vlietepolder (AC: 42-402): verlandingsgemeenschap in laagveen moeras. Aanwezigheid van veenmos en groei moerasvaren. De Longworthvallen (LW): 621-640 stonden in een globaal rechte lijn dicht bij de veenmosbulten.

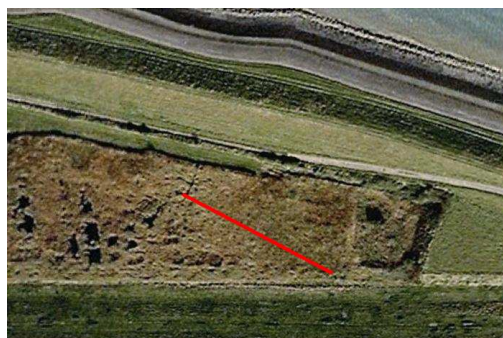

Fig. 14. Inlaag Vlietepolder

12- Inlaag 's Gravenhoek (AC: 44-402): een raai langs rietruigte eindigend bij wilg. De Longworthvallen (LW): 351-370 stonden in een min of meer rechte lijn tot op ca. 1 meter van rand van het water.

Fig. 15. Inlaag 's Gravenhoek

13- Inlaag Koningsheim (AC: 45-402): raai langs dijk dwars door inlaag. De Longworthvallen (LW): 231-250 stonden langs een sloot op minder dan 1 meter van het water.

Fig. 16. Inlaag Koningsheim

13- Inlaag Mattemburgh (AC: 46-402): grazige weide met parallelle sloten vol riet, bies en zegge. De Longworthvallen (LW): 381-400 stonden in een globale vierhoek, direct langs het water.

Fig. 17. Inlaag Mattemburgh

VALVANGSTEN

Alle valvangsten van zoogdieren gedaan in Kanaalzone staan samen gevat in tabel x. In de Vangstbeschrijvingen worden de vangsten per locatie gegeven en besproken. Naast deze zoogdieren werden diverse slakken gevangen.

locatie	<i>Sorex araneus</i>	<i>Neomys fodiens</i>	<i>Crocidura russula</i>	<i>Myodes glareolus</i>	<i>Microtus arvalis</i>	<i>Microtus agrestis</i>	<i>Apodemus sylvaticus</i>	<i>Micromys minutus</i>	totaal
Eendenkooi									0
Kaalkop							3		3
T-splitsing			18	1			2	1	22
Voorste dal				14			20		34
Anna-Frisopolder noord							9		9
Anna-Frisopolder zuid							2	7	9
Inlaag Thoornpolder	14	2		2	3	3	11		35
Inlaag Keihoogte noord	7							1	8
Inlaag Keihoogte zuid	5			1	7				13
Waterhoefje	6		23				9	1	39
Inlaag Vlietepolder	2	4		16		2	17	6	47
Inlaag 's Gravenhoek		1		4	2	6	23	3	39
Inlaag Koningsheim			13	2	2	13		16	46
Inlaag Mattemburgh			8	1	3	1		9	22
totaal	34	7	62	41	17	25	96	44	326

Tabel 4. Valvangsten in de Kanaalzone per locatie.

In totaal werden 8 verschillende kleine zoogdiersoorten gevangen. Het grootste aantal soorten kleine zoogdieren werd gevangen in de Inlagen Thoornpolder, Vlietepolder en 's Gravenhoek met elk 6. In de Eendenkooi werd daartegenover geen enkele vangst gedaan.

DOODVANGSTEN

Bij de valcontroles werden 3 bosspitsmuizen en 2 huisspitsmuizen dood aangetroffen. Van de gevangen waterspitsmuizen bleek 1 exemplaar in slechte conditie; ondanks opvang en bijvoederen, werd het dier dood in de opvangbak aangetroffen. Dit exemplaar is naderhand opgenomen in de collectie van Naturalis te Leiden.

Op het totaal aantal vangsten van 326 bedraagt de sterfte daarmee 1,5%.

Fig. 18. Dwergmuis.

4. OVERIGE ZOOGDIERWAARNEMINGEN

Naast het min of meer planbare onderzoek met inloopvallen, werden ook directe observaties gedaan van zoogdieren of de sporen daarvan. Wat dit laatste betreft moet hierbij gedacht worden aan bewoningsporen, prenten of keutels of de resten van zoogdieren in keutels. Verder werden ook dode dieren gevonden als verkeersslachtoffer of anderszins. Per soort wordt kort de karakteristiek beschreven van de waarnemingen.

Egel *Erinaceus europaeus*

Van deze soort werden 3 exemplaren waargenomen, alle verkeersslachtoffer, en ook direct onder de rook van Terneuzen.

Haas (*Lepus europaeus*)

Deze soort werd 5 maal waargenomen, alle zichtwaarnemingen van telkens 1 exemplaar.

Konijn (*Oryctolagus cuniculus*)

Van deze soort werden 4 exemplaren gezien.

Ree

Van deze soort werden 2 exemplaren gezien; daarnaast werden er sporen gevonden.

Damhert

Deze soort liet zich regelmatig zien (22 keer) en er werden sporen gevonden. Daarnaast werd deze soort 3 keer vastgesteld door burlen.

5. VERSPREIDING ZOOGDIEREN

Fig. 19.

Verspreiding van de egel *Erinaceus europaeus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland; zwarte vierkanten: waarnemingen van de egel van 1989 tot en met september 2006, rode viervlakken: waarnemingen tijdens kamp van 13 tot en met 15 oktober. Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in alle 10 hokken. Door deze inventarisatie werden er dus geen uurhokken aan toegevoegd, wel 3 nieuw km-hokken.

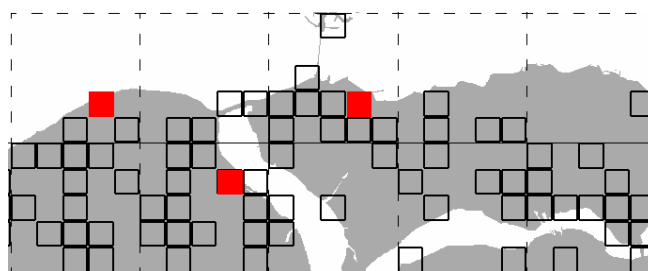

Fig. 20.

Verspreiding van de bosspitsmuizen *Sorex araneus/coronatus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis van de symbolen: zie onderschrift fig. 22). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in alle 10 hokken. Door deze inventarisatie werden er dus geen uurhokken aan toegevoegd, wel 4 nieuw km-hokken.

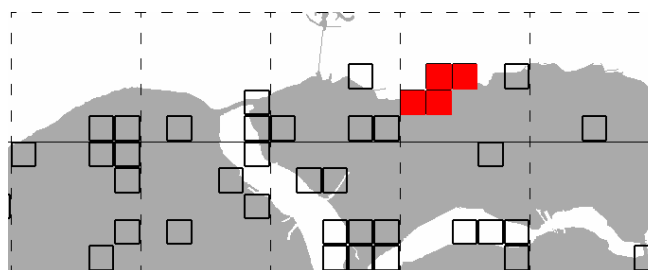

Fig. 21.

Verspreiding van de waterspitsmuis *Neomys fodiens* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis van de symbolen: zie onderschrift fig. 22). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in 4 hokken. Door deze inventarisatie kon er 1 uurhok aan worden toegevoegd, en eveneens 3 nieuw km-hokken.

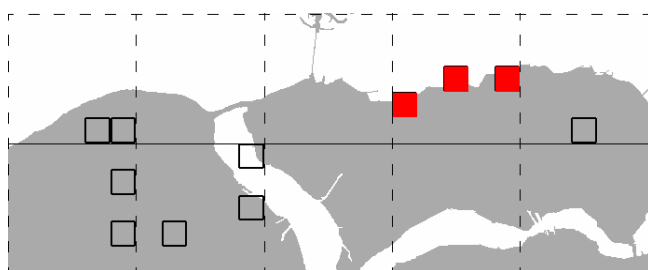

Fig. 22.

Verspreiding van de huisspitsmuis *Crocidura russula* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in alle 10 hokken. Door deze inventarisatie konden er dus geen uurhokken aan worden toegevoegd, wel 4 nieuw km-hokken.

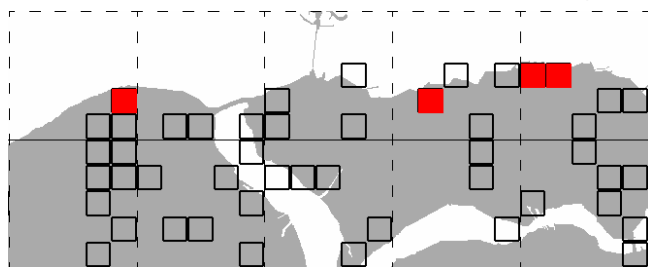

Fig. 23.

Verspreiding van de watervleermuis *Myotis daubentonii* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend 9 hokken. Door deze inventarisatie werden er geen uurhokken aan toegevoegd; wel 3 nieuwe km-hokken.

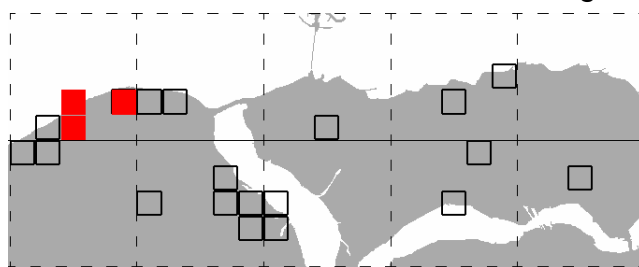

Fig. 24.

Verspreiding van de dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in alle 10 hokken. Door deze inventarisatie werden er dus geen uurhokken aan toegevoegd, wel was het mogelijk deze soort in 4 uurhokken en 8 km-hokken te bevestigen.

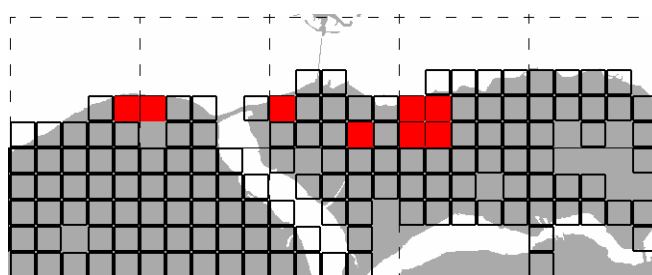

Fig. 25.

Verspreiding van de ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in 5 hokken. Door deze inventarisatie werden er 2 uurhokken aan toegevoegd en 3 nieuwe km-hokken.

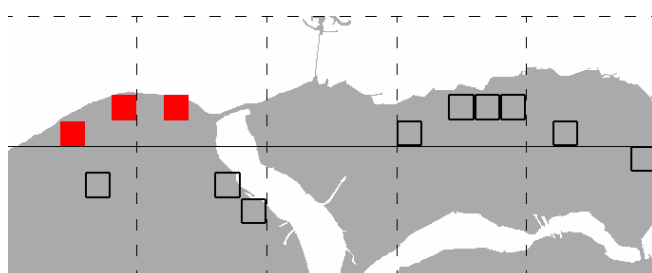

Fig. 26.

Verspreiding van de gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in 6 hokken. Door deze inventarisatie werden er geen uurhokken aan toegevoegd; wel in 1 nieuw km-hok.

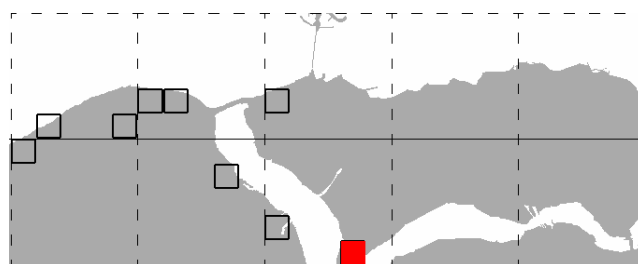

Fig. 27.

Verspreiding van de haas *Lepus europaeus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in alle 10 hokken. Door deze inventarisatie werden er dus geen uurhokken aan toegevoegd; wel was het mogelijk deze soort in 2 uurhokken en 5 km-hokken te bevestigen.

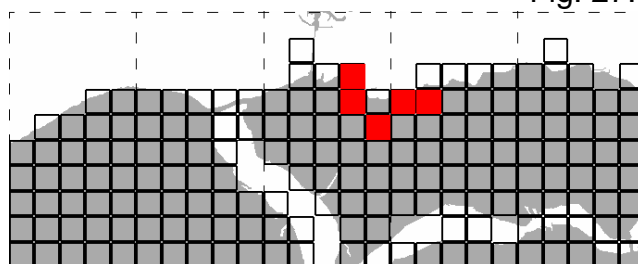

Fig. 28.

Verspreiding van het konijn *Oryctolagus cuniculus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in alle 10 hokken. Door deze inventarisatie werden er dus geen uurhokken aan toegevoegd; in 5 km-hokken werd de aanwezigheid bevestigd.

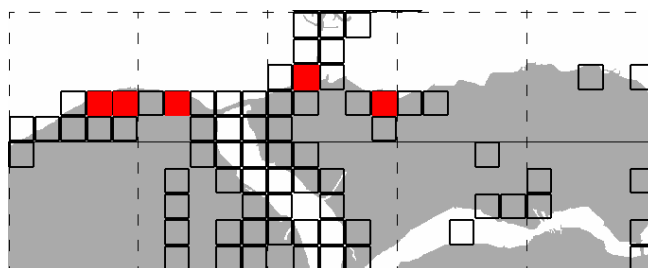

Fig. 29.

Verspreiding van de rosse woelmuis *Myodes glareolus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in alle 10 hokken. Door deze inventarisatie werden er dus geen uurhokken aan toegevoegd; wel 8 nieuwe km-hokken.

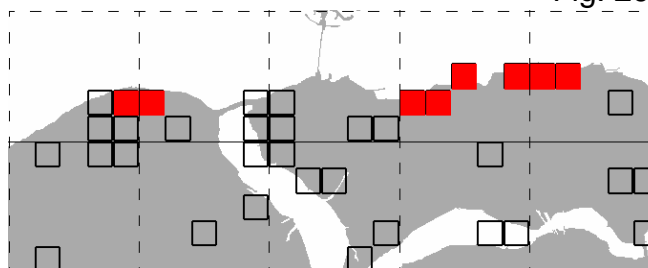

Fig. 30.

Verspreiding van de veldmuis *Microtus arvalis* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in alle 10 hokken. Door deze inventarisatie werden er dus geen uurhokken aan toegevoegd; wel 5 nieuwe km-hokken.

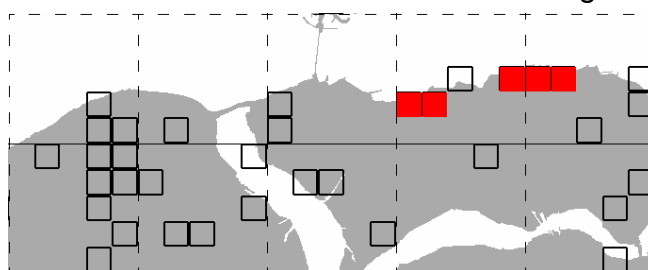

Fig. 31.

Verspreiding van de aardmuis *Microtus agrestis* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in 9 hokken. Door deze inventarisatie kon er 1 uurhok aan worden toegevoegd en 5 nieuwe km-hokken.

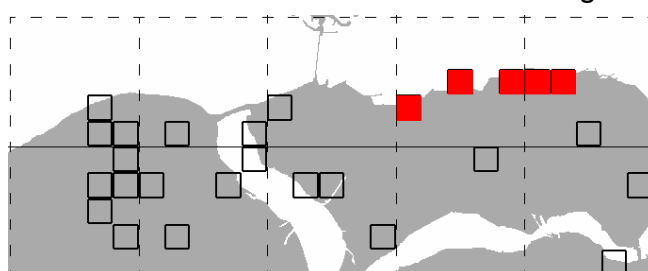

Fig. 32.

Verspreiding van de bosmuis *Apodemus sylvaticus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in alle 10 hokken. Door deze inventarisatie werden er dus geen uurhokken aan toegevoegd, wel 9 nieuwe km-hokken.

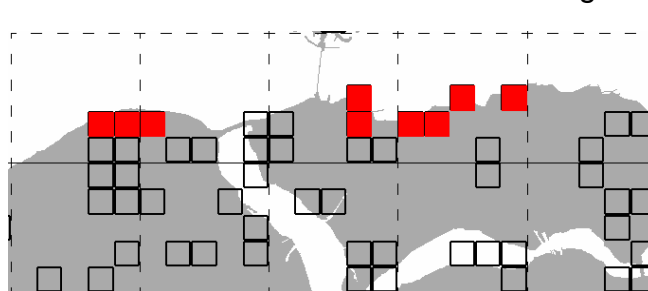

Fig. 33.

Verspreiding van de dwergmuis *Micromys minutus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in 9 hokken. Door deze inventarisatie werd er 1 uurhok aan worden toegevoegd, en 8 nieuwe km-hokken.

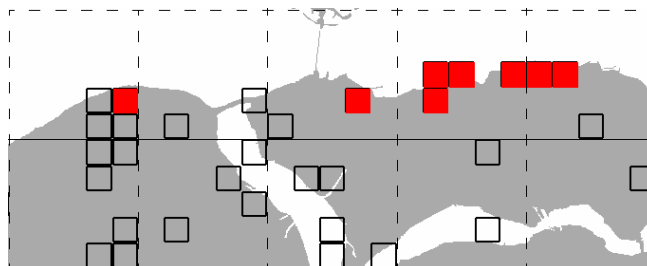

Fig. 34.

Verspreiding van de bruine rat *Rattus norvegicus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in 5 hokken. Door deze inventarisatie werden er 2 uurhokken aan toegevoegd, en 2 nieuwe km-hokken.

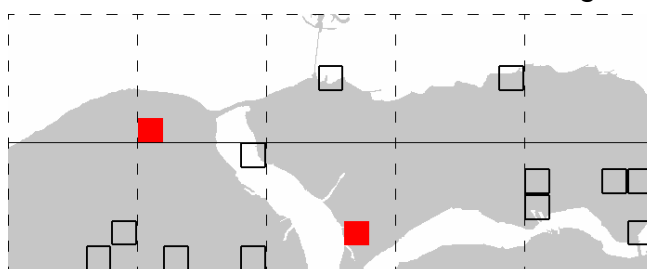

Fig. 35.

Verspreiding van het ree *Capreolus caprolus* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in 9 hokken. Door deze inventarisatie werd er geen uurhok aan toegevoegd; wel was het mogelijk deze soort in 2 uurhokken en 3 km-hokken te bevestigen.

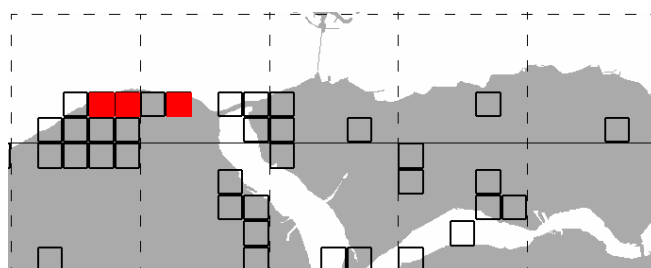
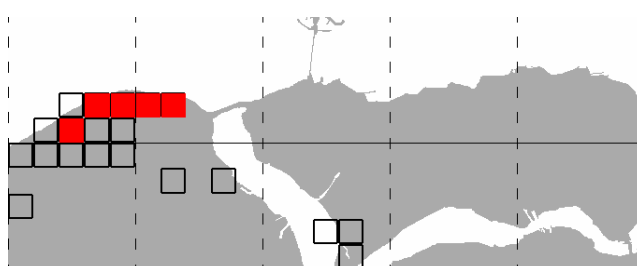

Fig. 36.

Verspreiding van het damhert *Dama dama* in noordoost Walcheren en Noord-Beveland (betekenis symbolen: zie fig. 19). Van de 10 uurhokken (5 x 5 km) was de soort bekend in 5 hokken. Door deze inventarisatie werden er geen uurhokken aan toegevoegd; wel was het mogelijk deze soort in 2 uurhokken en 5 km-hokken te bevestigen.

6. DISCUSSIE

Het belangrijkste resultaat van dit onderzoek is dat de aanwezigheid van de noordse woelmuis in de inlagen langs de zuidelijke kust van de Oosterschelde niet kon worden aangetoond, ondanks de uitgebreide bemonstering. Aan de andere kant leverde deze bemonstering wel de aanwezigheid van waterspitsmuis op, het hoogste aantal vangsten tijdens de inventarisatie kampen in Zeeland sinds 2000.

Dat ook de rosse woelmuis frequent werd aangetroffen, is de laatste paar jaren gebruikelijk en geeft aan dat deze soort zich, behalve in Noord-Beveland, nu ook op Walcheren verder heeft gevestigd.

Een bijzondere waarneming was de vondst van een dertigtal gewone grootoorvleermuizen in een vleermuiskast op de Goudplaat. Het bijzondere was dat deze kasten nog maar sinds enkele weken waren opgehangen. De gewone grootoorvleermuis blijkt wat het bezetten van kasten betreft een echte pioniersoort te zijn.

Opvallend was dat in de Eendenkooi geen vangsten zijn gedaan van kleine zoogdieren. Van deze omgeving is in het verleden wel de huisspitsmuis gevangen.

Een bijzondere indruk hebben de burlende damherten gemaakt, zeker tijdens de nachtelijke inventarisatieronden.

Met dank aan :
Staatsbosbeheer,
Het Zeeuwse Landschap
voor het betreden van de in hun beheer zijnde gebieden;

en natuurlijk dank aan Het Zeeuwse Landschap
voor het ter beschikking stellen van het onderkomen voor dit kamp.